

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angeående anslag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkten 115, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor till Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 februari 1944 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 170, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Befrämjande av landsbygdens elektrifiering för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

1) II: 32 av herr *Hansson* i Skediga m. fl., vari hemställts,

att riksdagen måtte besluta att till Befrämjande av landsbygdens elektrifiering för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag på 7 miljoner kronor att fördelas i anslutning till elektrifieringsberedningens förslag, och

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att tilldelningsgrunderna för de statliga elektrifieringsbidragen ändras så att bidragen kunna i särskilda fall efter prövning av egnahemsnämnden utgå med högre belopp än vad nu är möjligt;

2) II: 168 av herr *Ericsson* i Sörsjön m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Befrämjande av landsbygdens elektrifiering för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

Till befrämjande av landsbygdens elektrifiering ha hittills anvisats sammanlagt 16 000 000 kronor, därav 5 000 000 kronor för budgetåret 1940/41, 5 000 000 kronor för budgetåret 1941/42, 2 000 000 kronor för budgetåret 1942/43 samt 4 000 000 kronor för budgetåret 1943/44.

Förevarande anslag utbetalas och disponeras av länsstyrelserna i enlighet med bestämmelser som meddelas för varje särskilt fall. För avgivande av ut-

låtanden i frågor rörande understöd till befrämjande av landsbygdens elektrifiering har tillsatts en beredning, benämnd elektrifieringsberedningen, bestående av en representant för en var av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och statens brännslekommission.

I skrivelse den 12 november 1943 har elektrifieringsberedningen beräknat medelsbehovet för budgetåret 1944/45 för ifrågavarande ändamål till 7 000 000 kronor.

I propositionen har vidare erinrats om dels länsstyrelsens i Norrbottens län framställning den 16 augusti 1943 om anslag av 935 000 kronor för elektrifiering av Arjeplogs socken, dels ock vattenfallsstyrelsens framställning den 25 januari 1944 om bidrag ur elektrifieringsanslaget med 800 000 kronor för elektrifiering av vissa landsbygdsområden i Västerbottens län.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Under de senaste krisåren ha högst betydande belopp ställts till förfogande av statsmakterna för befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Sammanlagt ha för ändamålet beviljats anslag å 16 000 000 kronor. Otvivelaktigt har härigenom befolkningen på landsbygden inom stora områden erhållit en betydande hjälp för bemästrande av de svårigheter, som blivit en följd av bristen på bensin samt lys- och brännolja. Emellertid finnes alltjämt ett stort behov av statsmakternas bistånd för utförande av önskvärda elektrifieringsföretag inom skilda delar av landsbygden. För närvarande är ett flertal ansökningar om bidrag avseende betydande belopp beroende på myndigheternas prövning. Särskilt inom stora delar av Norrlands landsbygd föreligga avsevärda elektrifieringsbehov. Med hänsyn till det anförda finner jag det angeläget, att ifrågavarande bidragsverksamhet fortsättes även under nästa budgetår. Ehuru det enligt min mening vore önskvärt, att elektrifieringen på landsbygden skedde i snabbare takt än för närvarande, föranleder dock den förhållandevis begränsade tillgången på koppar och annan för elektrifiering erforderlig materiel med nödvändighet, att en viss återhållsamhet beträffande verksamheten iakttages. En annan faktor, som även måste beaktas vid övervägande av omfattningen av den fortsatta elektrifieringsverksamheten, är beskaffenheten av den materiel av skilda slag, som för närvarande står till förfogande för ändamålet. Det torde nämligen böra tillses, att den vid elektrifieringen använda materielen icke är av sådan beskaffenhet, att anläggningarna efter krigets slut måste omläggas med därav följande dryga utgifter för intressenterna i elektrifieringsföretagen. Då emellertid ur nu anförda synpunkter hinder icke synes föreligga för verksamhetens fortsättande i ungefärligen samma omfattning som hittills, torde anslag för nästa budgetår böra upptagas till samma belopp som för löpande budgetår, eller 4 000 000 kronor. Liksom för närvarande torde erforderliga belopp för upprätthållande av elektriska länsföreningars i Norrland verksamhet samt för undersökningar rörande landsbygdens elektrifiering få tagas i anspråk från detta anslag.

Vad angår de förut omförmälda framställningarna om bidrag till elektrifieringsföretag inom vissa delar av Västerbottens och Norrbottens län, synas

skäl tala för att dessa företag komma till utförande. Jag torde emellertid vid ett senare tillfälle, sedan riksdagen meddelat beslut rörande förevarande anslagsfråga, ånyo få anmäla dessa framställningar för Kungl. Maj:t.»

Såsom departementschefen framhållit är det företrädesvis tvenne omständigheter som för närvarande äro bestämmande för den takt i vilken elektrifieringen på landsbygden kan fortgå. Den förhållandevis begränsade tillgången på koppar och annan för elektrifiering erforderlig materiel för-
anleder sålunda en viss återhållsamhet och likaså önskvärdheten av att för ändamålet icke användes materiel av sådan bristfällig beskaffenhet att anläggningarna framdeles måste omläggas med därav följande extra kostnader. Då emellertid departementschefen räknat med att elektrifieringsverksamheten under nästa budgetår skall kunna bedrivas i ungefärligen samma omfattning som hittills och att härför torde erfordras enahanda belopp som för innevarande budgetår, vill utskottet tillstyrka anvisande av äskade 4 000 000 kronor. Beträffande motionärernas yrkande om anslagets höjande, vilket utskottet i nuvarande läge icke anser sig kunna biträda, vill utskottet framhålla att — därest det längre fram skulle visa sig möjligt att utan efterlåtande av förutnämnda synpunkter vidga verksamheten — ytterligare anslag torde böra anvisas å tilläggsstat.

Utskottet.

Det motionsvis framställda förslaget om avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i hittillsvarande grunder för tilldelning av elektrifieringsbidrag synes utskottet icke böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida, eftersom erfarenheten torde ha givit vid handen, att tilldelningsgrunderna äro i stort sett ändamålsenliga, och Kungl. Maj:t kan förväntas vidtaga erforderliga jämkningar i desamma, när så kan komma att påkallas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till förevarande proposition samt avslag å motionerna II: 32 och II: 168, till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 4 000 000 kronor.

Stockholm den 25 maj 1944.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Gabrielsson, Alfred Andersson, Jacob Hansson, Näslund, Anderberg* och *Bondezon*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Ericsson* i Sörsjön, *Mäler, Carlström, Lundbom, Pettersson* i Rosta, *Jonsson* i Fjäle och *Larsson* i Karlstad.

Reservat ion:

av herrar *Näslund, Ericsson* i Sörsjön och *Mäler*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

A. att riksdagen må i anledning av förevarande proposition samt med bifall till motionerna II: 32, i anslagsfrågan, och II: 168 till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 7 000 000 kronor;

B. att motionen II: 32 i övrigt icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.